

суїцидність – 4,36–4,35. Після реабілітації у 2 гр. і 1 гр. ІПН відповідно склали: тривожність – 3,51 і 7,31, агресивність – 2,31 і 3,93, страх смерті – 3,69 і 7,17, самотність 4,22 і 7,29, суїцидність – 2,16 і 3,75.

У 2гр. пацієнтів збільшився хвилинний об'єм кровообігу, серцевий та ударний індекси ($P < 0,05$). Після реабілітації систолічний АТ більше знизився у 2 гр. пацієнтів – від 173 ± 1 до 131 ± 1 мм рт. ст. ($P < 0,0,05$) та діастолічний – від 107 ± 2 до 81 ± 1 мм рт. ст. ($P < 0,0,05$). У хворим 2 гр. також достовірно знизились рівні MetHb та HbA1, підвищився рівень HbA0 ($P < 0,05$). Водночас збільшилась кількість еритроцитів з підвищеною резистентністю та вміст у них 2,3-ДФГ, що свідчило про кращу оксигенацію. Навпроти, у пацієнтів 1 гр. спостерігалась тенденція до підвищення рівнів MetHb, HbA1 та максимального гемолізу еритроцитів.

Після проведеної реабілітації у 81% пацієнтів 2 гр. і 19% – 1 гр. зменшилися частота і тривалість епізодів ішемії. У 63% пацієнтів 2 гр. знижені дози β -блокаторів та блокаторів кальцієвих каналів при покращенні показників кардіогемодинаміки, у 52% – припинений прийом психотропних препаратів.

Таким чином використання методів голографічного моделювання та ландшафтної образної кінезіотерапії в реабілітації пацієнтів з артеріальною гіпертензією II стадії, стабільною стенокардією напружки II–III ФК та соматоформними розладами дозволяє у стислі строки значно покращити їх клінічний стан завдяки стабілізації психоемоційної сфери, підвищенню функціональної активності гемоглобіну та еритроцитів.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-570-2-119>

Сопронюк П. А.,

магістр,

інспектор з дотримання прав людини

ізолятору тимчасового тримання № 4

Головного управління Національної поліції в Полтавській області

м. Горішні Плавні, Україна

КАДРОВА КРИЗА В НПУ, ВПЛИВ ВІЙНИ НА НЕДОСКОНАЛІСТЬ КАДРІВ, РОЛЬ ПСИХОЛОГІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В ПОШУКАХ ПРОФЕСІОНАЛІВ

Характерною особливістю функціонування Національної поліції України під час воєнного стану є інтенсифікація виконання службових

обов'язків. Однак позитивним аспектом є виділення спеціальних підрозділів, груп або окремих працівників з підвищеною професійною, фізичною або спеціальною підготовкою, які можуть ефективно виконувати різноманітні завдання адміністративного характеру. Ці підрозділи можуть включати групи спеціального призначення, збірні групи для застосування спеціальних хімічних речовин, снайперські підрозділи, експертів з відеодокументування, оперативних зв'язків та інші [5]. Особливу увагу слід приділити намаганням законодавчого органу України вирішити питання кадрового забезпечення і політики Національної поліції в умовах воєнного стану, які тривають до цього часу, але поки що не були офіційно урегульовані. Так, слід виокремити законопроект, який був внесений до Верховної Ради України 13 березня 2022 року під номером 7147 [7], спрямований на оптимізацію функціонування Національної поліції в умовах введення воєнного стану.

На початку 2024 року некомплект патрульних поліцейських більше 20%. І загальний некомплект – 17,5%.

Ця цифра зараз є набагато більшою і демонструє глибину кадрової кризи, яка вразила правоохоронні органи країни. Після реформ 2015 року, коли вишиковувалися черги до вступу до лав поліції, країна опинилася в ситуації, де відтік кадрів привів до гострого кадрового голоду. Але чому це сталося? Чому за сім років після початку реформи українська поліція зіткнулася з такою проблемою?

Одна з ключових причин цього кадрового голоду полягає в розчаруванні, яке відчули нові поліцейські після вступу на службу. У 2015 році, коли перші набори патрульних вірили, що йдуть змінювати стару міліцейську систему, вони зіштовхнулися з реальністю, яка мало відрізнялася від попередньої. Незважаючи на обіцянки реформ, гонитва за поліцейською статистикою залишилася. Керівництво встановило для патрульних неофіційну норму з протоколів про правопорушення. Це означало, що замість того, щоб займатися реальними викликами, поліцейські, наприклад, були змушені концентруватися на виписуванні штрафів за порушення правил дорожнього руху на перехрестях.

Така практика не тільки знизила моральний дух нових патрульних, але й збільшила кількість скарг громадян на їхні дії. Люди, які прийшли змінювати систему, швидко зрозуміли, що стали її частиною, і це розчарування привело до масового відтоку кадрів.

Крім того, однією з найбільших проблем сучасного процесу набору до Національної поліції України є прийом на службу осіб віком від 18 років, які не мають ані досвіду служби в силових структурах, ані життєвого досвіду. Такий підхід викликає серйозні сумніви щодо їхньої здатності ефективно виконувати відповідальні завдання, які покладаються на поліцейських. Молоді люди не мають належної

підготовки для роботи в стресових ситуаціях, не знайомі з реальними проблемами, які зустрічаються на службі. Чи готові вони приймати критично важливі рішення на місці подій, затримувати правопорушника, а тим більш злочинця? Питання риторичне.

Відсутність життєвого досвіду також є серйозною проблемою. Молоді люди є ще недостатньо зрілими, щоб розуміти всі нюанси суспільних відносин, вміти комунікувати з різними соціальними групами, адекватно реагувати на провокації або конфліктні ситуації. Вони можуть бути вразливими до зовнішнього впливу, що робить їх потенційними жертвами маніпуляцій або корупційних схем [6].

Процес відбору до Національної поліції України регламентований ст.ст. 47–57 Закону України «Про Національну поліцію» та Наказом МВС України № 1631 від 25.12.2015 р.

Конкурс складається з окремих етапів, для кожного з яких встановлено прохідний мінімум. Кандидати запрошуються на наступний етап лише за умови успішного проходження попереднього. Кандидати, які без поважних причин не з'явилися на конкурсний етап в призначений час, не допускаються до подальшої участі в конкурсі.

Послідовність етапів та їх зміст може змінюватись залежно від посади, на яку оголошується конкурс. Процедура проходження конкурсу для конкретної посади описується в оголошенні про проведення конкурсу.

Відповідно до ст.ст. 47–57 Закону України «Про Національну поліцію» громадяни України, які виявили бажання вступити на службу в поліції, з метою визначення стану їхнього здоров'я зобов'язані пройти медичні обстеження, а також перевірку рівня фізичної підготовки, психофізіологічне обстеження, обстеження на предмет виявлення алкогольної, наркотичної та токсичної залежності в порядку, визначеному Міністерством внутрішніх справ України. Громадяни України, які виявили бажання вступити на службу в поліції, за їхньою згодою проходять тестування на поліграфі. Відповідно до порядку, встановленого законом, щодо осіб, які претендують на службу в поліції, проводиться спеціальна перевірка, порядок проведення якої визначається законом та іншими нормативно-правовими актами [3].

Психологічне забезпечення – один із видів забезпечення діяльності фахівців як у повсякденних, так і в особливих умовах. У змісті психологічного забезпечення виокремлюють три рівні:

- загальносоціальний (державний), що діє в масштабах і потребах усього суспільства;
- професійний, що забезпечує потреби організацій;
- особистісний рівень самовиховання та саморегуляції [1].

До методів психологічного вивчення професій відносяться: 1) методи збору інформації про особливості професійного середовища і про пов'язані з ними вимоги до людини, про властивості суб'єкта

праці і його вимоги до професійного середовища (опитування, спостереження, експеримент, аналіз документації, анкетування, тестування, самоспостереження і самозвіт); 2) методи впорядкування одержаної інформації (алгоритмічний метод опису трудового процесу, структурний метод, системний аналіз). Комплексний метод вивчення і опису змістовних і структурних характеристик професії для встановлення особливостей взаємовідношень суб'єкта праці з компонентами професійної діяльності та її функціонального забезпечення називається професіографією. Професіографія – технологія вивчення вимог, що пред'являються професією до особистісних якостей і психофізичних можливостей людини. Її використовують з метою розроблення інформаційних, діагностичних, корекційних і формувальних методичних посібників і практичних рекомендацій для забезпечення взаємовідповідності людини і професії. Професіографія забезпечує формулювання практичного завдання й організацію його виконання з метою оптимізації і підвищення ефективності професійної праці [4].

Завдання системи психологічного забезпечення:

1) психологічне вивчення об'єктів системи психологічного забезпечення;

2) психологічна підготовка об'єктів системи психологічного забезпечення;

3) психопрофілактична робота щодо об'єктів системи психологічного забезпечення;

4) підтримка та оптимізація соціально-психологічного клімату в колективах;

5) психологічне супроводження службової діяльності працівників поліції, у тому числі в ході проведення ними оперативних заходів та слідчих дій;

6) психологічне супроводження освітнього процесу у ЗВО та установах (закладах) Національної поліції, які здійснюють професійну підготовку поліцейських [2].

Принципи психологічного забезпечення:

1) правомірність – відповідність заходів психологічного забезпечення вимогам законодавства України;

2) гуманізм – діяльність суб'єктів психологічного забезпечення ґрунтується на засадах загальнолюдських, моральних, етичних цінностей та ідеалів для забезпечення поваги до особистості, усебічного, гармонійного розвитку особистості, збереження її цілісності та психологічного здоров'я;

3) толерантність – готовність та позитивна установка суб'єктів системи психологічного забезпечення до прийняття психології, поглядів іншої людини, її індивідуальних відмінностей, у тому числі за ознаками раси, політичних, релігійних та інших переконань, статі,

віку, мови, етнічного та соціального походження, громадянства, сімейного та майнового стану, місця проживання;

4) добровільність – добровільна згода та активна участь особи, до якої вживаються заходи психологічного забезпечення;

5) конфіденційність – нерозголошення інформації стосовно особи, отриманої в результаті психологічних заходів, застосування отриманих відомостей виключно для надання цій особі кваліфікованої психологічної допомоги;

6) науковість – наукова обґрунтованість підходів, форм і методів у реалізації заходів психологічного забезпечення;

7) об'єктивність – застосування суб'єктами системи психологічного забезпечення в практичній діяльності стандартизованих, надійних, валідних та адаптованих психологічних методик і технологій;

8) комплексність і систематичність – використання в заходах психологічного забезпечення взаємодоповнюючих форм і методів роботи, системного врахування особливостей і закономірностей психологічних проявів особистості працівника поліції, поліцейського ЗВО, курсанта (слухача) в їх професійній діяльності [5].

Список використаних джерел:

1. Клименко І. В. Теорія і практика психологічного забезпечення професійної підготовки поліцейських : автореф. дис. докт. психол. наук : 19.00.06. Харків, 2019. 50 с.

2. Про затвердження Порядку організації системи психологічного забезпечення поліцейських, працівників Національної поліції України та курсантів (слухачів) закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку поліцейських. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0348-19#Text> (дата звернення: 07.10.2025).

3. Про Національну поліцію: закон України від 02.07.2015 № 580-VIII // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text> (дата звернення: 02.04.2025).

4. Професійно-психологічна підготовка працівників слідчих підрозділів: навч. посібник / І. В. Жданова, МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2014. 516 с.

5. Психологія у професійній діяльності поліції : навч. посібник / О. О. Євдокімова, І. В. Жданова, Д. В. Швець, Ю. В. Александров та ін. ; за заг. ред. В. В. Сокурєнка ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2018. 426 с.

6. Ковалів М. В., Іваха В. О. Діяльність органів внутрішніх справ в умовах воєнного стану. URL: <https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2017/jun/4948/vnulpurn201683712.pdf>

7. Про внесення змін до законів України «Про Національну поліцію» та «Про Дисциплінарний статут Національної поліції України» з метою оптимізації діяльності поліції, у тому числі під час дії режиму воєнного стану: проєкт Закону України від 13.03.2022 № 7147. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=73909 (дата звернення: 08.10.2025).